7. Процик І. «Мій дирдир». Футбольна лексика в малій прозі Андрія Бондаря / Ірина Процик // Лінгвістичні дослідження : Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. – Харків, 2018. – Вип. 48. – С. 203-210.

8. Процик І. „Футбол, серед іншого, є чесною грою". Футбольна лексика в есеїстиці Оксани Забужко / Ірина Процик // Серце чистеє, думка чесная… : Збірник наукових праць і матеріалів на пошану Ірини Ощипко. – Львів : Видавництво «Левада», 2018. – С. 328–343.

9. Струганець Ю. Функціонування футбольної лексики у художній мові [Електронний ресурс] / Юрій Струганець // Вітчизняна наука на зламі епох : проблеми та перспективи розвитку : Матеріали XX Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 20. – С. 122–124.

REFERENCES

1. Zhadan S. *(2006).* Anarchy in the UKR / Khudozh.-oformliuvach. Kharkiv : Folio.

2. Zhadan S. (2011). Bili futbolky, chorni trusy // Pysmennyky pro futbol. Literaturna zbirna Ukrainy [White t-shirts, black panties] Authors about football. Literary national team of Ukraine]. Kharkiv: Knyzhkovyi klub «Klub Simeinoho Dozvillia».

3. Zhadan, S. V. (2007). Kapital [Capital] / Kharkiv: Folio.

4. Zhadan S. V. (2008). Maradona: Nova knyha virshiv [Maradona: A new book of poetry]. Kharkiv: Folio.

5. Zhadan S. (2012). Chorne zoloto nadii // Totalnyi fuybol : eseii. [[Black gold of hope // Total football : essays]. Kyiv: Hrani.

6. Protsyk I. (2017). Vidobrazhenia movnoi kartyny svitu futbolnykh fanativ u khudozhnikh tvorakh suchasnykh ukrainskykh pysmenykiv // Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seriia: Movoznavstvo. [Reflection of the world language situation of football fans in literary works by modern Ukrainian authors // Bulletin of Dnipropetrovsk university. Series: Linguistics]. Dnipro: Dnipropetrovskyi natsionalnyi universytet imeni Olesia Honchara.

7. Protsyk I. (2018). «Mii dyrdyr». Futbolna leksyka v malii prozi Andriia Bondaria // Linhvistychni doslidzhenia : Zbirnyk naukovylh prats Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imen in H. S. Skovorody. [«My dyrdyr». Football vocabulary in little prose by Andrii Bondar] // Linguistic studies: A collection of scientific works of Kharkiv national pedagogical university after H. S. Skovoroda]. Kharkiv.

8. Protsyk I. (2018). „Futbol, sered inshoho, ye chesnoiu hroiu". Futbolna leksyka v eseistytsi Oksany Zabuzhko // Sertse chysteie, dumka chesnaia… : Zbirnyk naukovykh prats i materialiv na poshanu Iryny Oshchypko. [„Football, among others, is an honest game". Football vocabulary in essays by Oksana Zabuzhko // An honest heart, an honest thought… : A collection of scientific works and materials to honor Iryna Oshchypko.]. Lviv : Vydavnytstvo «Levada».

9. Struhanets Yu. (2016). Funktsionuvania futbolnoi leksyky u khudozhnii movi // Vitchyzniana nauka na zlami epokh : problem ta perspektyvy rozvytku: Materialy XX Vseukrainskoi naykovo-praktychnoi internet-konferentsii. [Functioning of football vocabulary in the literary language // Elektronnyi resurs: National science at the turn of epochs : problems and prospects of development : Materials of the XXth All-Ukrainian scientific-practical internet-conference.]. Pereiaslav-Khmelnytskyi.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ірина Процик – кандидат філологічних наук, доцент, докторантка кафедри української мови Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Наукові інтереси: лексикологія, лексикографія, термінологія, соціолінгвістика, риторика, лінгводидактика.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Iryna Protsyk – Ph.D in Philology, Associate Professor, Postdoctoral Student at the Department of Ukrainian language, National University «Kyiv-Mohyla Academy».

Scientific interests: lexicology, lexicography, terminology, sociolinguistics, rhetoric, linguodidactics.

УДК 821.161.2 (477)

МОВЛЕННЯ ПЕРСОНАЖІВ ЯК ЗАСІБ ВІДТВОРЕННЯ ХАРАКТЕРІВ ТА ДУШЕВНИХ СТАНІВ (НА МАТЕРІАЛІ ДИТЯЧОЇ ПРОЗИ В.ВИННИЧЕНКА)

Світлана ПРИСЯЖНЮК (Кропивницький, Україна)

e-mail: prisyazhnuk93@gmail.com

ПРИСЯЖНЮК Світлана. МОВЛЕННЯ ПЕРСОНАЖІВ ЯК ЗАСІБ ВІДТВО-РЕННЯ ХАРАКТЕРІВ ТА ДУШЕВНИХ СТАНІВ (НА МАТЕРІАЛІ ДИТЯЧОЇ ПРОЗИ В.ВИННИЧЕНКА)

У статті розглядаються "механізми" відтворення характерів та душевних станів через мовлення персонажів дитячих оповідань Володимира Винниченка, що склали збірку "Намисто" (1924).

Аналізуючи дитячі оповідання Винниченка з погляду мовно-стильових засобів психологізації, можна стверджувати, що внутрішнє життя літературних героїв постає у поєднанні об'єктивного і суб'єктивного аспектів, втілюється через систему взаємопов'язаних прийомів. Маються на увазі портретні і пейзажні характеристики, авторські відступи, ремарки, жести й міміка, діалоги, внутрішні монологи, невласна пряма мова тощо.

Ключові поняття: психологізм, діалог, монолог, невласне пряма мова, характер.

PRISYAJNYUK Svetlana. SUBMISSION LINGS AS A SUBSTANCE OF REPRODUCTION OF CHARACTERS AND BASKET STOCKS (ON THE MATERIAL OF CHILDREN'S FICTION OF V.VINNYCHENKO)

Ways and principles of the representation of desposition's features and mental states in speech of children stories' characters by Volodumur Vunnuchenko are being considered in the article. These stories made the collection "Намисто" ("Beads") (1924). The article

deals with the ways and principles of revealing the literary characters` inner world through their speech. The materials of the article are based on the collection of children stories named "Namysto" ("Beads") and written by Volodymyr Vynnychenko. This author is considered to be a reformer of realism, a proclaimer of neorealism that shows a real life of literary characters including their psychological background. The novelist emphasized different emotional and mental states of a person, its changes, caused by definite social phenomenon and situations. The focus on social background of characters' behavior made Vynnychenko's children stories deeply psychological. The writer shows true human life with its routine and problems. Special attention is paid to the characters' dialogues that display the essence and the inner world of a person. The plot of these children stories is quite simple and plays a secondary role, while monologues, dialogues, thoughts and reflections of literary characters as well as various literary details reveal the whole spectrum of relations between literary heroes and their actions. The stories written by V. Vynnychenko reached the highest level of psychological analysis of a child's soul and behavior in situations of moral choice, conflict and development of life attitude. A child for the writer is not just an object of literary research but also a maximalist in moral sphere. Though the author deepens in nanve and dreamy world of childhood he doesn't ignore the seriousness of the fulfillment of child's individuality and resembles all shades of feelings.

Vynnychenko's children`s stories are characterized by the narrowing of character's external activity, so that the act of the story develops "inside". The writer's attention is driven to the circumstances of internal life of a literary character, that gives his or her full description. Due to this literary device we can watch the evolution of any character of Vynnychenko's stories and deepen in their inner world.

The key notions are: psychologism, doalogue, monologue, improperly direct speech.

На межі XIX – XX століть стало очевидним, що український реалізм набув нових ознак. Зросла увага письменників до внутрішнього світу людини, збагатився сам психологічний інструментарій, за допомогою якого розкриваються характери героїв. Увага до психічної сфери людини, її почуттів, переживань, аналітичний підхід до внутрішнього світу особистості – визначальні риси реалістичної прози кінця XIX – початку XX століття. Серед тих, кому дісталася роль реформатора реалізму та носія модерну в українській літературі, був і Володимир Винниченко.

За словами В.Мельника, він був серед тих, хто своїми творами утверджував неореалізм, тобто реалізм, який "став найближче до модернізму в художніх засобах психологічного пізнання людини, але розходився з ним у межі цього пізнання", оскільки "реалізмові людина потрібна була для осмислення соціального оточення" [2, с. 47]. Для неореалізму ж внутрішній світ людини був не менш важливим, ніж світ зовнішній (соціум, соціальні обставини). Після Панаса Мирного та Нечуя Левицького вже неможливо було писати про внутрішній світ людини як про речі самозрозумілі; їх треба було щоразу відкривати заново як поєднання живих і змінних елементів. Полемізуючи з традицією, Винниченко прагне до такого неореалістичного стильового синтезу, який би давав змогу відтворити таємниче, виняткове, ірраціональне: показати ірреальне в реальному, символ у конкретному [2, с. 50]. Він шукає шляхів поглиблення психології характерів. Етапними в цьому сенсі є його оповідання про дітей і для дітей, що займають важливе місце в літературній спадщині письменника.

Протягом останніх п'ятнадцяти років до творчого доробку В.Винниченка дослідники зверталися досить активно. В їх поле зору потрапляла й дитяча проза письменника. Але вона опинилася мовби в "затінку" його драматургії, романістики та новелістики. У літературознавстві 1990-х рр. певна увага приділялася їй переважно в оглядах.

Тим часом, твори В.Винниченка 1910-х років ("Федько-халамидник", "Кумедія з Костем", "Бабусин подарунок" та ін.), а також оповідання зі збірки "Намисто" (1924) заслуговують на самодостатнє дослідження, оскільки їх роль як у творчості письменника, так і в історії української дитячої літератури вельми значна. Прозаїк спрямовував свій погляд на різні емоційні та психічні стани людини, викликані певними соціальними явищами й ситуаціями, вдаючись до такої системи художніх виражально-зображальних засобів, яка давала змогу максимально виявити індивідуально-неповторне в дитині.

Оповідання В.Винниченка – це психологічно наснажене письмо; в них виразно акцентується "діалектика душі" людини. Вони підпадають під визначення творів психологічного типу. Як зауважує Л.Стрюк, "... основна увага В.Винниченка ... була звернена на зображення соціальної підоснови емоцій та вчинків людської особистості" [3, с. 225]. Тому вивчення особливостей психологізму, принципів і засобів характеротворення відкриває можливість більш повного пізнання творчої індивідуальності письменника, його стилю, закономірностей художнього осмислення людини.

Заглиблений у дослідження людських стосунків і психологічних мотивів поведінки людей, письменник іноді нехтує гостротою фабули. Натомість він тонко передає невимушеність поведінки дітей у звичайній для них обстановці, чистоту їхніх помислів та

переживань.

Персоніфікованим вираженням позиції автора є вибір персонажів. Дитина для Винниченка не просто об'єкт художнього дослідження, а суб'єкт етичного вибору: це максималіст у моральній сфері. Його герої реальні, не ідеалізовані, не загримовані й не засолоджені, вони такі, як у житті: різні за вдачею, непосидючі, мрійливі, насмішкуваті, нерозважливі, довірливі. Письменник не дивиться на них згори вниз, не полишає самих на себе, а стає врівень, як старший досвідчений товариш. Розмову з дітьми він веде серйозно, без загравань, з довірою й повагою до них. Його цікавить не соціальний, а індивідуальний мікросвіт, "приватні" володіння людського духу та їх вияв у зовнішній поведінці. Автор заглиблюється у багатобарвний світ дитинства, світ романтики і пригод. Герої Винниченка правдиві кожним своїм жестом, виразом обличчя, найкороткою реплікою, психологічною деталлю.

Збірка "Намисто" відзначається глибоким аналізом дитячої психології, увагою автора до неординарних, межових ситуацій морального вибору (гра і дійсність, уявне і реальне, усвідомлена позиція й життєвий вчинок). Ця екзистенційна проблематика набула органічного втілення в сюжетобудові окремих новел. Сюжетні колізії оповідань збірки "Намисто" представили конкретні випадки, вчинки, поведінку хлопчаків: руйнування *"хаток"*, відбирання чужого *"змія"* ("Федько-халамидник"); химерні ескапади в поведінці дивакуватого Кості ("Кумедія з Костем"); конфліктні стосунки підлітків з оточенням ("Та немає гірш нікому").

У виборі життєвого матеріалу Винниченка цікавлять звичайні, а не виняткові ситуації (орієнтація на звичайність повсякденних обставин і події – одна з найбільш прикметних рис його поетики). Але ця звичайність у житті героїв – зовнішня. Вона компенсується напругою внутрішнього життя. Подія у творі відступає на задній план, відбувається процес зміщення уваги від сфери зовнішнього у сферу внутрішнього, що ріднить оповідання В.Винниченка з новелами В. Стефаника, М. Коцюбинського, у творчості яких виразно відчутне подолання описовості, ілюстративності, схематизму, безконфліктності.

Наприклад, сюжет оповідання "Федько-халамидник" будується на поєднанні уваги до внутрішнього – і до зовнішнього. Винниченко за законами жанру психологічного оповідання намагається стисло передати не тільки душевний стан героя в ситуації, що склалася, а й діалектику його думання та почування: *"Федько сидить у себе на воротях, як Соловей-Розбійник на дереві, і дивиться. Він усе любить або по кришах лазити, або на воротях сидіти. Хлопці пускають змія, але змій б'ється об землю. Федькові досадно: дурні, хвіст короткий! Але він сидить і не кричить нічого. Його думка зовсім інша"* [1, с. 305]. Лаконічний і точний діалогічний монолог із захованою, невисловленою реплікою ("дурні, хвіст короткий!") у поєднанні з такою ж авторською характеристикою внутрішнього світу персонажа допоміг Винниченку психологічно точно передати такі риси характеру героя, як самовпевненість, силу і відчуття переваги над ровесниками.

Письменник моделює не лише конфлікт у дитячому середовищі між різними дітьми, а й у душі хлопчика, його вагання, народження рішення. Використавши багатий арсенал прийомів художнього відтворення "діалектики душі" (показ героя через дії та вчинки, авторська характеристика, внутрішнє мовлення, портрет, художня деталь), Винниченко особливу увагу відводить діалогу, який сприяє яскравішому вирізьбленню взаємин персонажів, розкриттю їхньої натури, внутрішньої сутності.

Змальовуючи Федька розбишакою-халамидником, автор акцентує на його владі над іншими хлопцями. Хлопці заносять змія, але *"змій козиряє"* і *"б'ється об землю"*.

"Іде Федько і ще здалеку кричить;

– Давай змія! – підходить ближче Федько. Гаврик кривить губи і хмикає, Стьопка зблід, але хутко зсотує нитки, зиркаючи на Федька.

– Ану, підійди! Ану!

Але Федько навіть рук не виймає з кишень і таки підходить.

– Давай сюди змія!

Тут він уже вийма руки з кишень, бо Спірка затуляє собою Стьопку і підніма руку з каменем. Але сам Федько каменя не шукає, він тільки дивиться за Огірковою рукою.

- *Даєш змія?*
- *А це твій змій?*
- *Одніму та й буде мій.*
- *Овва! Задавака! Так і провалю голову, тільки підійди.*
- *Ану бий!*

Федько навіть груди підставляє, так наче йому тільки й хочеться, щоб його вдарили каменем. Чуб йому стирчком виліз з-під картуза" [1, с. 309]

Перед нами – діалог-двобій [4, с. 117], який свідчить про уміння прозаїка природно, влучно, з бездоганною достовірністю передати динаміку настроїв і дій Федька. Діалог відзначається вмілою мовною індивідуалізацією персонажів. Авторські ремарки, органічно доповнюючи репліки героїв, відтворюють вібрації їх душевних станів – висвітлюють рухи, пози, жести, міміку, інтонації (*"Гаврик кривить губи і хмикає", "Стьопка зблід", "у Федька чуб стирчком", "Вигляд у нього гордий", "Федько угинається і регоче"*).

У системі засобів "видимої мови почуттів" [4, с. 120] при розкритті психологічного стану персонажів, Винниченко особливу роль відводить живій мові очей: *"очі хутко бігають", "посміхався сірими очима", "часто кліпає очима", "в широких оченятах стоять сльози", "витріщила сині великі очі"*. Цим засобом він відтворює різні відтінки дитячих переживань

Для дитячих оповіданнях Винниченка характерне звуження кола зовнішньої активності героя, дія творів розгортається "вглиб". Увага письменника концентрується на обставинах внутрішнього життя персонажа, що й дає цілісний і повновартісний характер.

Отже, оповідання Винниченка дають змогу простежити еволюцію характеру, в якій індивідуально-генетичні якості взаємодіють із суспільним середовищем. Вони (оповідання) дуже лаконічні. В основі сюжету лежить переважно якась одна подія. Персонажі у творах В.Винниченка постають уже сформованими, їх характери вимальовуються поступово, виявляючись у вчинках і рефлексіях. Автор не захоплюється етнографією, описами сільських звичаїв та обрядів, не змальовує широких пейзажних картин. В його дитячих оповіданнях дуже мало "зовнішніх" картин, нема докладних, поданих у часовій послідовності історій життя персонажів, їх деталізованих портретів. Авторські описи зведені до мінімуму і з'являються вони переважно на початку і в кінці твору.

Авторське мовлення практично відсутнє – говорять і роздумують герої оповідань. Тому на першому плані – діалоги й монологи. Письменник прагне передати не тільки те, що говорить персонаж, але й те, як саме говорить. У діалогах автор уміло використовує такі риси розмовної мови, як експресивність, простота, безпосередність, відсутність пишномовності. У роздумах і розмовах персонажі "саморозкриваються", ніби без втручання автора, як у драматичному творі.

В оповіданні "Віють вітри, віють буйні" передано емоційні "імперативи" малого Гриня, владики, "царя і бога" над речами і людьми. Його слово і плач – закон для мами і тата, для наймички Саньки, кішки, собаки. Прохально-наказові форми виявляють стан сильного збудження, засвідчують душевні бурі, видаючи разом з тим страх, надію і відчай малого Гриня. Примхи Гриня змінюють його мовлення: *"Подай, ходи, розкажи казочку...", "Пи-ить хочу!", "Подай сюди води, ти! Рябуха!"*. Але ось хлопчика охоплює страх: він дізнається, що мами немає дома. Тепер Гринь звертається до Саньки *"благально, жалібно",* називаючи її не Рябухою, а Санькою: *"не буду більше виделкою колоти", "щипати не буду", "не буду звати Рябухою", "буду заступатися, як мама битимуть", "от тобі хрест святий!"*. Ставши навколішки, Гринь гаряче присягається, відрікаючись навіки від усякого насильства і знущання над дівчинкою. При цьому, в героїв виявляються такі душевні стани і властивості: у Гриня – щире благання й зацікавленість; у Саньки – образа, роздратованість.

Художня структура оповідання своєрідна. Письменник будує два сюжетних плани оповіді, дві сюжетні лінії – лінію Саньки і лінію Гриня. Наскрізні деталі позначають переходи планів оповіді. Евфемізм "той" не тільки визначає розвиток сюжетної дії, він слугує ще засобом вираження складних переживань героя, в самій назві деталі "той" криється щось страшне, що лякає Гриня, боязнь, хоч на хвилину залишитись одному:

– Гринь, кругло витріщивши очі, обережно задом одсувається в глиб печі й сідає в

самий куток.

– Що воно таке? А чого ж "той" у запічку?

– Чи він там усе сидить чи виходить?

"Гринь хмуриться, кругло, витріщивши очі, жалібно й благальне каже, бо Гринь вважає, що всі вони "той" і Санька у змові проти нього" [1, с. 14].

Автор зображує безперервний психічний стан героя з однією постійною домінантою. Увага акцентується на переживаннях героя, на його настрої. Спостерігається однотипна структура організації реплік: діалогічні речення-репліки (у формі неповних речень).

Цікавою особливістю новел є завжди короткі, емоційно насичені, з глибоким підтекстом діалоги й монологи, в яких розкривається не лише зміст розмови, а й характер персонажа. Це робить їх жвавими, драматичними.

"Михась подивився: мама?! В руках хусточка, а сама плаче. Мабуть, тут і батько десь був. Прийшли сюди шукати його!

Ну що ж, нехай же тут і знаходять, коли так. Нехай їх обох тут разом і б'ють, і вбивають." ("За Сибіром сонце сходить...") [1, с. 284].

Цей короткий логізований монолог [4, с. 135] являє собою судження, виражене книжними конструкціями взаємозв'язку і причинності. Виражається впевненість у правоті своїх "дій" Михася і Гаврика; не вагаючись вони *"тупо почимчикували"* до хати. Неабияке змістовне навантаження у новелах має внутрішній монолог, засіб непрямої мови героя, своєрідне переплетення прямої і непрямої мови [4, с. 134]. Такий прийом допомагає письменникові краще розкрити характери дійових осіб, надати повіствуванню, теплоти, ліричності.

Страх маленького Зіня перед "богом кари та заборони передано в оповіданні "Гей, хто в лісі, обізвися..."

"Зінь уже й так думав і сяк, але Корчун усюди міг його знайти.

– А як я в скриню сховаюсь?

– Еге, Корчун і там знайде.

– А як на піч у самий-самий куточок залізу?

– Знайде й на печі.

– А як... а як поїду далеко-далеко, аж до тітки на село?" [1, с. 30].

Діалогізований монолог тут добре передає страх Зіня, його невпевненість у своїх діях. А далі монолог такого ж типу допомагає відтворити наростаючу впевненість Гриня в собі, своїх силах, адже він – "владика", а Санька "наймичка": *"Гринь хмуриться: ач як вона з ним балакає! Коли б вона не пішла в кухню, він би їй показав! Хоч їй аж дев'ять літ, а йому тільки на Покрову буде шість, та він двох таких, як вона, навкулачки подужає. Бо він – Гринь, а вона – наймичка, Рябуха, попихач. вона не сміє таким голосом говорить до нього!"* ("Віють вітри, віють буйні...") [1, с. 14].

Отже, таємничі процеси думання й переживання найповніше передаються у внутрішньому мовленні. Форма монологу дала прозаїкові змогу переконливо розкрити увесь спектр почуттів та переживань героїв-оповідачів – Гриня, Михася, Зіня, Ланки, Льоні, Федька, Костя.

Глибоке знання дитини, її психіки, проблем і прагнень допомогло Винниченку проникливо заглянути у внутрішній світ підлітка, з чуйністю, делікатністю і ніжністю доторкнутися до найзаповітнішого, достовірно передати радощі й печалі, бурхливі пристрасті і вчинки. Винниченко підтвердив Франкову думку: найголовніше – це "людська душа, її стан. Її рухи в таких чи інших обставинах"; мета творчості – "збудження в душі відповідних чуттів чи настроїв, всіма засобами, які дає мова і злучені з нею функції... фантазії" [5, с. 274].

Для мови новел характерні синтаксичні конструкції, які часто є ритмізованими. Мова новел емоційно насичена, багата тропами: *"глухо каже, благально дивиться", "сердито бовкає", "загонисто співає", "блискає зубами", "лукаво прижмурюється"*. Епітети (*"зблідлі, тугі щічки", "перелякані очі", "любий, затишний голос", "круглими, повними жаху очима", "очі безживні, застиглі")* містять внутрішню характеристику героїв, передають психічний стан героїв, а також ставлення автора до них. Вони (епітети) дуже економлять мовні засоби

та залучають читача до співпраці з автором. Мова новел пересипана номінативними реченнями, відзначається багатою лексикою, виразною індивідуалізацією, експресією, ритмом та емоційністю, насичена пестливими словами: *"бабусенько", "мамусю", "пасочка", "зубки"*. Дохідливість, переконливість, пестливі слова – такі типові прикмети мови маленьких героїв Винниченка.

Аналізуючи дитячу прозу В.Винниченка, зокрема – специфіку відтворення в ній рис характерів та душевних станів персонажів, можна прийти до таких висновків:

– Винниченко "драматизував" свою прозу і поглиблював її психологізм, збагачуючи тим самим поетику дитячої прози;

– діалог, пряма мова персонажів, авторська мова, сюжет видозмінювалися таким чином, щоб можна було показати внутрішнє життя людини максимально "відкрито", мовби демонструючи сам процес цього життя;

– використавши багатий арсенал прийомів художнього відтворення характерів (показ героя через дії та вчинки, авторська характеристика, внутрішнє мовлення, портрет, художня деталь), Винниченко особливу увагу відводить найрізноманітнішим формам діалогу й монологу, які сприяють яскравішому вирізьбленню взаємин персонажів, розкриттю їхньої натури, внутрішньої сутності.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Винниченко В. Намисто. – К., 1989. – 380 с. Далі, посилаючись на це видання, вказуватимемо лише сторінку в тексті.

2. Мельник В. Суворий аналітик доби. Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої половини ХХ ст. – К., 1994. – 247 с.

3. Михида С.П. Психопоетика українського модерну: проблема реконструкції особистості письменника. – Кіровоград: Поліграф-Терція, 2012. – 352 с.

4. Стрюк Л.Б. Соціально-психологічні аспекти особистості в оповіданнях В.Винниченка та Б.Грінченка // Літературознавчі студії. – К.: ВПЦ "Київський університет". – К., 2001. – 234 с.

5. Фащенко В. У глибинах людського буття. "Дніпро". 1981. – 253 с.

6. Франко І. Зібрання творів: У 50-ти томах. – Т.31. – К., 1981. – 274 с.

REFERENCES

1. Vynnychenko,V . (1989). Namysto. [Beads]. Kyiv. Further the page with the reference on this book will be denoted.

2. Melnyk,V. (1994). Suvoryi analityk doby. [A rigorous analyst of era]. Valer'ian Pidmohylnyi v ideino-estetychnomu konteksti ukrains`koi prozy pershoi polovyny XX st. [Valer'ian Pidmohylnyi in ideologically-aesthetic context of Ukrainian prose of the first part of XX century]. – Kyiv. 247 p.

3. Mykhyda S.P. Psykhopoetyka ukrainskoho modernu: problema rekonstruktsii osobystosti pysmennyka. – Kirovohrad: Polihraf-Tertsiia, 2012. – 352 s.

4. Striuk, L.B. (2001) Social`no-psykhologichni aspekty osobystosti v opovidanniakh V.Vynnychenka ta B.Grinchenka//Literaturoznavchi studii. [Social and psychological aspects of personality in the stories written by V.Vynnychenko and B.Grinchenko.//Literary studios.] – "Kyiv university", p.225-234.

5. Fashchenko, V. (1981) U glybynakh liuds`kogo buttya. [In the depths of human being]. "Dnipro". 253 p.

6. Franko, I. (1981) Zibrannya tvoriv: u 50 tomakh. – tom 31.[The collection of literary works: in 50 volumes. – v.31.] – Kyiv. p.254-274.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Світлана Присяжнюк – кандидат філологічних наук, заступник директора з виховної роботи та гуманітарних питань Кіровоградського медичного коледжу ім. Є. Й. Мухіна.

Наукові інтереси: дитяча проза Володимира Винниченка, психологізм в літературі.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Svetlana Prysyazhnyuk – Candidate of Philology, Deputy Director for Educational Work and Humanitarian Issues of the Kirovograd Medical College named after E. Y. Mukhin.

Scientific interests: child prose by Vladimir Vynnychenko, psychology in literature.

УДК 801-2.804

ІДІОСТИЛЬОВА СПЕЦИФІКА ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ Г. БЮХНЕРА

Світлана СОКОЛОВСЬКА (Житомир, Україна)

e-mail: asok@ukr.net

СОКОЛОВСЬКА Світлана. ІДІОСТИЛЬОВА СПЕЦИФІКА ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ Г. БЮХНЕРА

У статті з позиції комунікативно-діяльнісного підходу здійснено комплексне дослідження ідіостилю Г. Бюхнера як багатоплановий прояв світобачення автора в структурі, семантиці і прагматиці тексту. Пошук авторських